
Fédération Internationale
de Basketball

FIBA

We Are Basketball

International Basketball
Federation

Настанови для статистиків 2012

Діє з 1 жовтня 2012 р.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ — КИДКИ З ГРИ.....	4
РОЗДІЛ ДРУГИЙ — ШТРАФНІ КИДКИ.....	7
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ — ПІДБІР М'ЯЧА.....	10
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ — ВТРАТА М'ЯЧА.....	14
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ — РЕЗУЛЬТАТИВНА ПЕРЕДАЧА.....	18
РОЗДІЛ ШОСТИЙ — ПЕРЕХОПЛЕННЯ М'ЯЧА.....	21
РОЗДІЛ СЬОМИЙ — НАКРИТІ КИДКИ.....	24
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ — ФОЛИ.....	26
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ — УЧАСТЬ У ГРІ / ЗІГРАНИЙ ЧАС.....	27
РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ — ІНШІ ПОКАЗНИКИ.....	28

Усі формули в тексті Офіційного посібника для статистиків 2012, що наведені у чоловічому роді (гравець, тренер, суддя і т.д.) дійсні також і для осіб жіночої статі. Слід розуміти, що це зроблено виключно для зручності викладання.

Обов'язок статистика — вести облік дій, які відбуваються на майданчику. Цей посібник складений так, щоб описати всі ситуації, проте, якщо статистику трапляється незвичайна ситуація, він повинен докласти всіх зусиль та своє розуміння гри, щоб відобразити ситуацію у статистичному звіті.

Команда А означає команду, яка нападає (А1 — А5 — це гравці стартової п'ятірки команди нападу). Команда В означає команду, яка захищається (В6 — В12 — це запасні гравці команди, яка захищається, на початку гри). Гравці на майданчику мають номери від 1 до 5, а запасні гравці — від 6 до 12.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ — КИДКИ З ГРИ

Спробу кидка з гри (FGA) записують гравцеві завжди, коли він виконує кидок по кошику, випускає або відбиває живий м'яч до кошика суперника, намагаючись закинути м'яч у кошик. Спроба кидка з гри відбувається в будь-якому місці майданчика незалежно від руху кидка або закінчення часу.

Влучний кидок з гри (FGM) записують гравцеві кожного разу, коли його спроба кидка з гри привела до набраних очок або зарахування влучення суддями у разі перешкоди влученню (чи перешкоди м'ячу) з боку захисника.

Гравцеві, на якому суперник учинив фол під час кидка, не записують спроби кидка з гри, якщо тільки м'яч не закинутий; у цьому разі фіксують як спробу кидка з гри, так і влучний кидок з гри.

Спроби кидка з гри **не** записують гравцеві, який виконав кидок, якщо кидок скасовано через перешкоду м'ячу з боку нападника. Спроби кидка з гри не записують, якщо гравець виконує кидок, коли його партнер чинить порушення або фол безпосередньо **перед** тим, як м'яч залишив руку під час кидка. Суддя дає свисток на порушення або фол та сигналізує про те, що кидок або дію після його свистка скасовано. Це вказує на те, що м'яч не залишив руки під час кидка перед недодержанням правил, тому спроби кидка з гри не фіксують.

Коли порушення або фол учинено гравцем, який виконував кидок, або гравцем будь-якої команди **після** того, як м'яч залишив руку під час кидка, спробу кидка з гри фіксують, оскільки у разі влучення кидок буде зараховано.

Коли команда, яка захищається, перебуває в ситуації покарання за командні фоли та захисник чинить фол проти нападника, який виконує спробу **двохочкового** кидка, може бути важко визначити, чи перебував гравець у процесі кидка в той час, коли зафіксовано фол. Це відбувається тому, що судді призначають два штрафних кидки як через те, що гравець перебував у процесі кидка, так і через перевищення ліміту командних фолів. Статистик повинен звернути надзвичайну увагу на жести судді, якщо останній скасовує кидок з гри або визначає, що порушення сталося до кидка. Якщо сумніви залишаються, тоді статистик повинен прийняти рішення, що фол

відбувся перед кидком, отже, спроби кидка з гри нападникові не записують. Подібним чином приймають рішення в ситуації, коли нападник виконує *трюхочковий* кидок до того, як учинено фол, але призначають два штрафних кидки, тоді очевидно, що фол відбувся після кидка.

Якщо закинутий м'яч є наслідком випадкового кидка гравця у кошик своєї ж команди, то очки записують **капітанові** суперників, який у цей момент перебуває на майданчику. У цьому разі капітану на майданчику записують як спробу кидка з гри (FGA), так і влучний кидок з гри (FGM).

Добивання м'яча (також розглядають як атаку кошика одразу після заволодіння м'ячем після підбирання) нападником розцінюють як спробу кидка з гри (та підбір м'яча у нападі), якщо це добивання виконано **під контролем** та було нормальною спробою закинути м'яч. Якщо наслідком добивання став влучний кидок, то відбувався контроль гравця над м'ячем.

Накритий кидок розглядають як спробу кидка, якщо нападник перебував у процесі кидка до того, як цей кидок був накритий. Якщо є сумніви стосовно того, чи мав намір гравець атакувати кошик, то приймають рішення, що такий намір був відсутній. Для цілей статистики ми визначаємо процес кидка як висхідний та/або поступальний рух до кошика з наміром закинути м'яч.

Може бути складно визначити наміри гравців: чи збирався гравець виконати кидок, чи передачу. Нападники часто діють так, ніби збираються кидати, але в останній момент віддають передачу партнерові. Навісна передача для атаки кошика кидком згори також, скоріше за все, буде суперечливою дією, особливо, якщо гравець, якому призначався м'яч, не робить спроби заволодіти ним та атакувати кошик. У такому разі замість спроби кидка (FGA) фіксують втрату м'яча.

Приклади

1. А5 виконує кидок, але чинить фол на В5:

- а) перед тим, як м'яч залишив руку; або**
- б) після того, як м'яч залишив руку, та кидок невдалий; або**
- в) після того, як м'яч залишив руку, та кидок влучний.**

а) Оскільки м'яч уже був мертвим, коли залишив руку, не записуйте FGA на користь А5, а фіксуйте йому персональний фол та втрату (фол у нападі), а також запишіть фол на гравцеві для В5;

б) А5 отримує FGA та персональний фол, команда В отримує командний підбір у захисті та фол на гравцеві для В5;

в) А5 отримує FGA, FGM та персональний фол; фол на гравцеві для В5.

У разі сумнівів стосовно того, чи стався фол перед чи після того, як м'яч залишив руку, жести суддів підкажуть вам правильне рішення. Якщо фол стався до того, як м'яч залишив руку, тоді він буде розцінений як «фол під час командного контролю над м'ячем». Якщо фол стався після того, як м'яч залишив руку, тоді жести судді не вкажуть на командний контроль.

- 2. А2 виконує кидок (FGA), а В5 у боротьбі за м'яч на підбиранні випадково відбиває його у свій кошик.**

Якщо гравець В5 торкається м'яча після кидка, який очевидно невдалий, та захисники не заволоділи м'ячем, тоді капітанові нападників (команди А) записують FGA та влучний кидок FGM. Команда А отримує підбирання у нападі.

- 3. До закінчення третього періоду залишається 1 секунда, а В4 підбирає м'яч у захисті у своїй тилівій зоні, розвертається та кидає його у кошик суперника.**

В4 отримує FGA, а у разі влучного кидка ще й FGM.

Оскільки дії гравця В4 розцінюють як спробу вразити кошик суперника, то без огляду на відстань до кільця обов'язково записують FGA.

- 4. А1 виконує кидок, та м'яч застрягає між кільцем та щитом.**

А1 отримує FGA. Підбір м'яча записують команді, яка отримує право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ — ШТРАФНІ КИДКИ

Спробу штрафного кидка (FTA) записують гравцеві, коли він виконує штрафний кидок, **за винятком випадків**, коли захисник чинить порушення **та** кидок невдалий. Це означає, що гравцеві не записують FTA, на яку вплинула заборонена дія суперника, якщо тільки кидок не був влучним (FTM).

Влучний штрафний кидок записують гравцеві завжди, коли спроба штрафного кидка цим гравцем приводить до зарахування одного очка.

Якщо під час виконання штрафних кидків відбувається порушення, статистик повинен чітко бачити, яке рішення прийняли судді, з боку якого гравця було зафіксовано порушення, та що відбувається в результаті фіксації порушення. У таких випадках діють таким чином.

Порушення чинить захисник.

Якщо штрафний кидок влучний, тоді його зараховують, незважаючи на це порушення; отже, гравець, який виконував штрафний кидок, отримує FTA та FTM.

Якщо штрафний кидок невдалий, не записуйте гравцеві FTA, оскільки він буде виконувати повторний кидок. Ігноруйте невдалі штрафні кидки, під час яких захисник учинив порушення, оскільки кидок скасовують унаслідок цього порушення. Записуйте FTA під час виконання повторного кидка (та FTM, якщо кидок влучний).

Порушення чинить гравець, який виконує штрафний кидок.

Якщо кидок влучний, то влучення скасовують. У всіх випадках, незалежно від того, чи перший це кидок, другий або третій у цій серії, гравець, який їх виконує, отримує FTA.

Приклади порушень гравця, який виконує штрафний кидок:

- м'яч не торкається кільця;
- гравець вичерпав ліміт часу на кидок;
- гравець наступає на лінію штрафних кидків або переступає її до того, як м'яч торкнеться кільця;
- гравець імітує штрафний кидок.

Якщо штрафний кидок був останнім у цій серії, захисники отримують м'яч для вкидання з-за бічної лінії. Запишіть цій команді підбір у захисті.

Порушення чинить партнер гравця, який виконує штрафний кидок.

Судді не скасовують влучного штрафного кидка, якщо нападник чинить порушення, тому запишіть гравцеві, який виконував штрафний кидок, FTA та FTM.

Якщо штрафний кидок невдалий, то гравцеві, який виконував штрафний кидок, ви все одно записуєте FTA, тому що кидок був виконаний та міг бути зарахований. Якщо штрафний кидок був останнім у серії, захисники отримують м'яч для вкидання з-за бічної лінії. Запишіть захисникам командний підбір м'яча.

Підсумок:

- якщо через порушення з боку захисника надають повторний штрафний кидок, ігноруйте попередній невдалий штрафний кидок та у звіті відображайте повторний кидок;
- якщо нападник (включно з гравцем, який виконує штрафний кидок) чинить порушення, тоді фіксуйте FTA.

У всіх ситуаціях, які наведені, **не** відбувається жодних втрат м'яча, тому що вважають, що напад виконав спробу штрафного кидка (див. визначення втрати м'яча).

Якщо неналежний гравець виконував штрафний кидок, FTA в результаті помилки та всіх наступних дій скасовують, якщо тільки під час виконання штрафних кидків не був зафіксований технічний, неспортивний або фол з дискваліфікацією. Гру продовжують після виправлення помилки. Всі FTA або FTM, які записані на користь неналежного гравця, мають бути скасовані.

Якщо технічний фол призводить до штрафного кидка перед початком періоду, тоді FTA (та FTM у разі влучного кидка) записують у новий період гри. Такий фол розглядають як фол під час перерви у грі та карають так, якби він відбувся у періоді, який йде після перерви.

Приклад

- 1. A1 виконує штрафний кидок та під час нього ВЗ чинить порушення.**

Штрафний кидок:

а) влучний; або

б) невдалий.

а) A1 отримує FTA та FTM.

б) A1 не отримує FTA — він буде виконувати повторний штрафний кидок.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ — ПІДБІР М'ЯЧА

Підбір м'яча — це контрольоване поновлення володіння живим м'ячем гравцем після невдалої спроби кидка з гри (FGA) чи невдалого штрафного кидка (FTA), або після того, як команда отримала право на володіння м'ячем для вкидання, якщо він вийшов за межі майданчика після невдалої FGA або FTA, але до встановлення гравцем контролю над м'ячем. У разі сумнівів стосовно того, чи відбувався командний або персональний контроль над м'ячем, статистик повинен вважати, що контроль відбувався.

Підбір м'яча поділений на підбір у нападі та підбір у захисті. Підбір у нападі записують, коли володіння м'ячем зберігає та ж сама команда, яка виконала невдачу спроби кидка з гри або невдалий штрафний кидок, а підбір у захисті фіксують, коли володіння м'ячем здобула команда, яка не виконувала невдалої спроби кидка з гри або штрафного кидка.

Підбір м'яча записують команді, коли:

- м'яч залишає межі майданчика одразу після невдалого кидка з гри або штрафного кидка та до встановлення контролю над м'ячем з боку будь-якого гравця;
- зафіксовано фол одразу після невдалого кидка з гри або штрафного кидка та до встановлення контролю над м'ячем з боку будь-якого гравця;
- після невдалого кидка з гри чи штрафного кидка два або більше гравців однієї команди залучені у ситуацію спірного м'яча та їхня команда отримала право на володіння м'ячем відповідно до правила володіння за чергою;
- м'яч застрягає між кільцем та щитом або на конструкції кільця.

Відновлення володіння м'ячем може бути зафіксоване, коли:

- перший гравець **здобуває володіння над м'ячем**, навіть якщо м'яч торкнувся рук декількох гравців, відскочив від підлоги або котився по ній;
- м'яч добивають у спробі закинути його в кошик;
- м'яч **контрольовано** добивають або відбивають до когось із партнерів;
- м'ячем під час підбирання одночасно заволодівають два суперника й команда одного з них отримує право на володіння м'ячем відповідно до правила володіння за чергою; підбір записують на користь гравця, який залучений у ситуацію спірного м'яча, а не його партнера, який буде виконувати вкидання.

- М'яч після кидка **не** обов'язково повинен торкнутися кільця або щита, щоб записати підбір. Наприклад, після спроби кидка з гри м'яч не торкається кільця або щита після накритого кидка й т.п.

Коли гравець відбиває м'яч, яким потім заволодіває його партнер, треба прийняти рішення стосовно того, чи відбувався контроль, чи ні, та, отже, кому записувати підбір м'яча. Якщо статистик вважає, що гравець відбивав м'яч лише з метою прибрати його з «небезпечної зони», тоді підбір записують на користь його партнера, який заволодів м'ячем.

Нападник, який після промаху намагається добити м'яч у кошик, отримує підбір у нападі та FGA за умови, що його добивання було контрольованим.

Коли м'яч, який був закинутий, є наслідком випадкового його відбивання захисником у свій кошик, тоді командний підбір записують команді суперника.

Накритий кидок, після якого м'ячем знову заволодів нападник, і м'яч при цьому не став мертвим, записують на користь гравця, який першим заволодів ним одразу після того, як кидок був накритий.

Жодного підбору **гравцеві** не записують:

- після будь-якої невдалої FTA, після якої м'яч не буде живим;
- закінчився час періоду, коли м'яч стає мертвим після невдалої FGA або FTA й до контрольованого відновлення володіння м'ячем або коли команда має право на вкидання у разі його виходу за межі ігрового майданчика;
- після невдалої FGA, коли м'яч не торкається кільця, та лунає сигнал годинника часу кидка й судді фіксують порушення правила часу кидка до того моменту, як будь-хто з гравців не встановив контроль над м'ячем.

Приклади

1. Після невдалого кидка A5 та B4 одночасно заволодівають м'ячем.

Записується підбір на користь гравця, команда якого отримала володіння м'ячем відповідно до правила володіння за чергою. Треба зауважити, що це

обов'язково має бути гравець, який брав участь у ситуації спірного м'яча, а не гравець, який першим заволодів ним після вкидання з урахуванням володіння за чергою.

2. Після невдалого кидка A5 вистрибує та ловить м'яч, але потім падає та втрачає контроль над м'ячем, а B4 заволодіває ним.

Записують підбір на користь гравця A5 за умови, що статистик упевнений в його контролі над м'ячем перед падінням. Якщо це так, тоді йому також записують і втрату м'яча. Якщо статистик не впевнений у тому, що A5 заволодів м'ячем, тоді підбір отримує B4.

3. Після невдалого кидка B4 підхоплює м'яч та майже одночасно з цим на ньому чинить фол A5.

*Статистик повинен вирішити, чи володів B4 м'ячем протягом цієї частки секунди перед фолом. Якщо **ТАК**, тоді B4 отримує підбір. Якщо **НІ**, тоді команда B отримує командний підбір у захисті.*

4. A4 вистрибує та виконує спробу кидка, який накриває B4, але м'яч при цьому не залишає рук A4. A4 приземляється з м'ячем у руках, і судді фіксують зайві кроки з м'ячем.

A4 намагався виконати кидок, тому після блокування кидка, але до свистка судді має бути підбирання. Як треба розцінювати цю ситуацію: FGA у A4, накритий кидок у B4, підбір у нападі в A4, втрата в A4 (Travelling).

5. Після невдалого кидка A2 гравці B4 й A4 йдуть на підбирання м'яча, обидва схоплюють його двома руками та виникає ситуація спірного м'яча.

а) Команда A має право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою; або

б) команда B має право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою.

- а) А4 отримує підбір у нападі.*
- б) В4 отримує підбір у захисті.*

6. А3 не влучає після кидка з гри, інші гравці йдуть на підбирання та:

- а) А4 отримує фол за поштовх у спину на В2; або**
- б) В1 отримує фол за затримку на А1; або**
- в) В4 відбиває м'яч за межі майданчика.**

- а) Команда В отримує підбір у захисті.*
- б) Команда А отримує підбір у нападі.*
- в) Команда А отримує підбір у нападі.*

7. А1 виконує невдалий кидок безпосередньо перед сигналом годинника часу кидка, м'яч не торкається кільця та:

- а) В2 підбирає м'яч одразу після сигналу; або**
- б) А2 підбирає м'яч перед сигналом; або**
- в) А2 підбирає м'яч після сигналу годинника кидка.**

- а) А1 отримує FGA, В2 отримує підбір у захисті.*
- б) А1 отримує FGA, А2 отримує підбір у нападі та команда А отримує втрату (порушення правила часу кидка).*
- в) А1 отримує FGA та команда А отримує втрату (порушення правила часу кидка). Ніякого підбору не записують, оскільки м'яч мертвий.*

8. А2 не влучає після першого з двох штрафних кидків.

Нема ніякого підбору, оскільки А2 буде виконувати другий штрафний кидок та м'яч мертвий.

9. А2 виконує невдалий кидок з гри та перед тим, як будь-хто з гравців підібрав м'яч, закінчився час періоду.

А2 отримує FGA та нема підбору, оскільки м'яч мертвий.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ — ВТРАТА М'ЯЧА

Втрата — це помилка гравця або команди нападу, яка призводить до того, що м'ячем заволодівають захисники за відсутності спроби кидка з гри та з лінії штрафних кидків, за винятком, коли закінчився час періоду без спроби кидка з гри.

Будь-яке недодержання правил гравцем у нападі призводить до запису втрати, наприклад, 3 секунди, фол у нападі, перешкода м'ячу у нападі, неправильне ведення і т.п. Так само, помилка в нападі, така як передача м'яча просто за межі майданчика або випадкова втрата м'яча, унаслідок чого м'ячем заволодівають захисники, призводить до запису втрати.

Важливо розуміти, коли команда контролює м'яч. Статистик повинен правильно реагувати на перехід м'яча до іншої команди та на новий контроль над м'ячем.

Команда контролює м'яч, коли:

- хто-небудь з гравців цієї команди тримає або веде живий м'яч;
- м'яч перебуває в розпорядженні гравця для вкидання після виходу м'яча за межі майданчика;
- м'яч перебуває в розпорядженні гравця для першого чи єдиного штрафного кидка;
- м'яч передають один одному партнери цієї команди.

Якщо нападники через дії захисників вимушено потрапляють у ситуацію спірного м'яча, то застосування правила володіння за чергою визначить, що слід записати у статистиці:

- якщо за правилом володіння за чергою м'яч отримують нападники, то **НІЯКИХ записів** не ведуть;
- якщо за правилом володіння за чергою м'яч отримують захисники, нападники є відповідальними за втрату, що й записують, а також записують перехоплення захисникові, який змусив втратити м'яч.

Записують такі категорії втрат м'яча:

Невміле поводження з м'ячем (Ball Handling)

Нападник, який тримає або веде м'яч, втрачає володіння або не може прийняти м'яч після передачі, яку міг би прийняти.

Порушення (Violation)

Порушення з боку нападника спричиняє втрату, наприклад, зайві кроки з м'ячем, порушення правила 3 або 5 секунд, вихід з м'ячем у руках за межі майданчика, або до втрати призводить порушення з боку команди нападу, наприклад, правила 8 секунд або правила часу кидка.

Фол у нападі (Offensive Foul)

Нападник з м'ячем або без нього чинить фол, коли його команда контролює м'яч. Коли спроба кидка виконана, команда, яка виконала кидок, більше не контролює м'яч, тому фол будь-якого гравця більше не є фолом у нападі та втратою.

Будь-який технічний, неспортивний, або фол з дискваліфікацією, вчинений гравцем на майданчику, що призвів до втрати, є втратою гравця, у той час як технічний, фол з дискваліфікацією або фол за бійку, який учинив гравець на лаві або тренер, і який призвів до втрати, є командною втратою. Будь-який технічний, неспортивний або фол з дискваліфікацією тренера або гравця, коли їхня команда не володіла м'ячем, **не** записують як втрату.

Передача

Втрата внаслідок поганої передачі. Втрата завжди повинна бути записана гравцеві, який виконував передачу, за винятком, якщо статистик вважає, що ця передача могла бути прийнята; і тоді втрату записують гравцеві, якому була призначена ця передача.

У деяких випадках втрата може поєднувати кілька видів, наприклад, погана передача змусила партнера вчинити порушення й вийти за межі майданчика, щоб заволодіти м'ячем. Статистик зобов'язаний розпізнати причину втрати. У цьому прикладі погана передача спричинила порушення, тому втрату записують гравцеві, який передавав м'яч (передача).

Всі порушення правил 3 і 5 секунд записують як втрати **гравця**. Всі порушення правила 8 секунд та правила часу кидка записують як втрати **команди**.

Існують певні ситуації, коли майже миттєво відбуваються дві або більше втрат. Статистик зобов'язаний визначити, чи був отриманий контроль над м'ячем перед повторною втратою. Хорошою звичкою може бути відстеження часу на годиннику кидка: якщо показання скинуті на 24 секунди й починають відлік знову, то був отриманий командний контроль, і необхідно записати втрату / перехоплення. Якщо годинник кидка провадить відлік далі, тоді не було зміни командного контролю, й нічого записувати не треба.

Приклади

1. B1 відібрав м'яч у A1 під час ведення.

A1 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (Ball Handling), а B1 отримує перехоплення.

2. A2 виконує передачу, і м'яч залишає межі майданчика.

A2 отримує втрату (передача, Bad Pass).

3. A1 виконує хорошу передачу, але A4 впускає м'яч, а B4 підхоплює його.

A4 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (Ball Handling), але B4 не отримує перехоплення, оскільки він просто отримав вигоду з помилки суперника.

4. A2 чинить порушення (зайві кроки з м'ячем, неправильне ведення тощо), що призводить до того, що м'ячем заволодіває суперник.

A2 отримує втрату (порушення, Violation).

5. A5 чинить фол, коли його команда атакує (зіткнення, неправильний заслін тощо).

A5 отримує втрату (фол у нападі, Offensive foul).

6. Команда А не в змозі виконати кидок і порушує правило часу кидка.

Команда А отримує втрату (порушення, 24 second).

7. А2 бере м'яч у руки після ведення і його щільно опікає В2. Він не може виконати ні кидка, ні передачі й порушує правило 5 секунд.

А2 отримує втрату (порушення, 5 second).

8. А1 володіє м'ячем, коли А4 й В4 чинять обопільний фол.

Оскільки покарання за фол скасовують і команда А має право на вкидання, то ніякої втрати нема. Обом гравцям А4 й В4 записують фолі.

9. А3 тримає м'яч, а В3 вибиває його. А3 й В3 кидаються за м'ячем на підлогу й виникає ситуація спірного м'яча за участю цих двох гравців.

а) Стрілка вказує на користь команди А.

б) Стрілка вказує на користь команди В.

а) Нічого не записують.

б) А3 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (Ball Handling), а В3 отримує перехоплення.

10. А2 чинить технічний фол:

а) коли А3 веде м'яч; або

б) відразу після того, як В5 відібрав м'яч у А3.

а) Гравцеві А2 записують технічний фол і втрату.

б) А3 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (Ball Handling), а В5 отримує перехоплення. Гравцеві А2 записують технічний фол, але без втрати, оскільки його команда вже не володіла м'ячем у момент призначення технічного фолу.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ — РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПЕРЕДАЧІ

Результативна передача — це передача, яка безпосередньо веде до взяття кошика партнером, якщо, і тільки якщо, гравець, який атакує кошик, реагує на передачу **негайним рішенням** атакувати кошик. Під час взяття кошика можна фіксувати лише одну результативну передачу. Передостання передача — це не результативна передача. Результативна передача не обов'язково має бути видовищною.

Результативну передачу записують, якщо передача виконана партнерові, який кидає по кільцю й закидає м'яч, за умови, що нападник, який отримав м'яч, має намір негайно атакувати кошик і зберігає цей намір аж до кидка по кільцю. Це визначення не скасовує результативної передачі, якщо гравцеві, який кидає по кільцю, потрібен час, щоб відновити рівновагу, або коротке обігрування, щоб закинути м'яч, але також за умови, що нападник з м'ячем весь час зберігає намір кинути по кошику.

Передача на хорошу позицію для кидка гравцеві, який розглядає для себе інші варіанти розвитку атаки перед тим, як прийняти рішення про кидок по кільцю, **не є** результативною передачею. У такій ситуації взяття кошика — це результат дій лише гравця, який атакував його, а не гравця, який передав м'яч. Результативну передачу записують, якщо передача вивела гравця на останній етап атаки для кидка. Якщо гравець, який збирається кидати по кільцю, розвиває атаку або використовує взаємодію для атаки, то ніякої результативної передачі не записують.

Дальність кидка, спосіб кидка й легкість, з якою гравець атакує кільце, **не** беруть до уваги, коли приймають рішення розцінювати передачу як результативну чи ні. Подібним чином, кількість ударів м'ячем під час ведення перед кидком також не беруть до уваги, якщо тільки ви не вважаєте, що до взяття кошика привели саме зусилля гравця, а не передача.

Передача м'яча в середину ігрового майданчика гравцеві, який веде м'яч **безпосередньо** до кошика й успішно атакує з подвійного кроку, є результативною передачею. Проте, якщо цей гравець змушений змінити напрямок руху через дії захисника, то результативної передачі не записують.

Статистик має розуміти, що чим більші зусилля гравця, щоб закинути м'яч у кошик, тим менша ймовірність, що це була результативна передача.

Результативною передачею може бути й передача гравцеві під кільце (позиція низького центра), якщо гравець, який отримав м'яч, негайно реагує спробою атакувати кільце.

Відповідно до наведених визначень, результативну передачу не фіксують просто через те, що це була остання передача перед кидком, або тому, що це була «хороша» передача. Визначальним чинником у визначенні результативної передачі обов'язково повинен бути обсяг зусиль гравця, який отримав м'яч, і його наміри негайно вразити кільце.

Приклади

- 1. Після підбору в захисті А5 віддає передачу через весь майданчик партнерові А4, який робить промах з подвійного кроку, але зрештою закидає після підбору на щиті.**

Результативної передачі нема; є FGA й підбір у нападі між передачею та взяттям кільця.

- 2. А5 передає м'яч партнерові А4, який зволікає з атакою, шукає можливість віддати м'яч гравцеві А3, який переміщується до кільця, та зрештою отримує м'яч і атакує.**

Результативної передачі не записують, оскільки А4 не продемонстрував негайної реакції після того як отримав м'яч.

- 3. А5 передає м'яч гравцеві А4, який робить один удар м'ячем, щоб зберегти рівновагу, після чого влучно кидає по кошику.**

А5 отримує результативну передачу за умови, що А4 постійно мав намір атакувати кільце.

4. **A4 робить чудову передачу через весь майданчик партнерові A5, який отримує м'яч і віддає його з рук у руки партнеру A3 для влучного кидка з подвійного кроку без опору.**

Без огляду на те, що пас від A4 створив ситуацію для взяття кошика, ця передача не була останньою перед цим влученням. Результативну передачу записують на користь A5.

5. **A3 передає м'яч A5, який робить обманний рух, розвертається на опірній нозі, робить один удар м'ячем і закидає його згори.**

Результативної передачі нема, оскільки A5 створив умови для взяття кошика самостійно та без допомоги A3.

6. **B1 перехоплює м'яч, передає його B2, який перебуває в середині майданчика попереду захисників. Потім B2 веде м'яч до кільця суперника та без опору атакує з подвійного кроку.**

B1 отримує результативну передачу.

7. **A1 вкидає м'яч з-за лицьової лінії під кільцем суперника й передає його A3, який закидає з гри.**

A1 отримує результативну передачу.

8. **Відразу після передачі від A2, під час кидка відбувається фол на A3. Перший штрафний кидок A3 невдалий, а другий влучний.**

A2 отримує результативну передачу, а A3 дві спроби з лінії штрафних кидків, одну з них успішну.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ — ПЕРЕХОПЛЕННЯ

Перехоплення записують захисникові, коли його агресивна дія привела до втрати м'яча суперником. Ніякого перехоплення не записують, якщо м'яч стає мертвим, а захист отримує м'яч для вкидання. Командного перехоплення **не** існує, отже, воно не може бути зафіксоване.

Захисник має кілька способів, щоб досягти перехоплення:

- відібрати м'яч у суперника, коли той тримає м'яч або веде його;
- перехопити передачу;
- вибити м'яч з-під контролю нападника або перервати передачу суперника:
 - і м'яч відлетить просто в руки партнера захисника;
 - і м'яч опиниться на підлозі, а партнер захисника підхопить його;
 - і м'яч опиниться на підлозі, а партнер захисника й суперник одночасно схоплять м'яч, що приведе до спірного м'яча, й захист отримає право на вкидання відповідно до правила володіння за чергою. (Очевидно, що цього не може статися, коли призначене володіння за чергою на початку періоду). Відбивання м'яча або переривання передачі не обов'язково має бути контрольованим.

Єдиний випадок, коли може бути записане перехоплення в ситуації мертвого м'яча, полягає в діях захисника, які привели до спірного м'яча та вкидання командою захисту за правилом володіння за чергою.

Щоб здобути перехоплення, захисник має бути ініціатором дії, яка спричиняє втрату, а не просто отримувачем вигоди від втрати м'яча. Наприклад, якщо нападник віддає м'яч просто в руки захисника, якому навіть не довелося прикласти ніяких зусиль, щоб заволодіти м'ячем, то ніяке перехоплення не може бути записане.

Якщо захисникові записують перехоплення, то відповідно й нападнику обов'язково записують втрату. (**АЛЕ** — втрата не завжди означає перехоплення, це може бути порушення, погана передача або фол у нападі). Статистик має розуміти, що м'яч обов'язково повинен бути здобутий дійсно в результаті перехоплення, щоб це перехоплення можна було записати.

У всіх цих ситуаціях гравець, який першим відбив м'яч, ініціював втрату, і саме він отримує перехоплення, а не його партнер, який підхопив втрачений м'яч.

Захисник, який змушує нападника вчинити фол зіткнення, **не** отримує на свою користь перехоплення м'яча.

Приклади

- 1. A5 веде м'яч, впускає його, й він відскакує до B4, який не сходячи з місця заволодіває м'ячем.**

*A5 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (**Ball Handling**), але B4 не отримує перехоплення, оскільки він не доклав для цього ніяких зусиль.*

- 2. A5 веде м'яч, коли B5 вибиває його до B2.**

*A5 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (**Ball Handling**), а B5 отримує перехоплення.*

- 3. Агресивний захист B2 приводить до того, що A2 чинить порушення при тому, що B2 не торкається м'яча.**

*A2 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (**Ball Handling**), але B2 не отримує перехоплення.*

- 4. B5 відбиває м'яч під час передачі від A4 до A5, який інстинктивно намагається його все-таки отримати, але в підсумку тільки торкається м'яча й той перелітає через бічну лінію. Команда В отримує право на викидання з-за бічної лінії.**

*A4 отримує втрату м'яча (передача, **Bad Pass**), але B5 не отримує перехоплення.*

5. B5 відбиває м'яч під час передачі від A4 до A5; м'яч відлітає в центр майданчика, де A5 і B2 схоплюють його, і зафіксовано спірний м'яч. Команда В отримує м'яч для вкидання з-за бічної лінії (володіння за чергою).

A4 отримує втрату (передача, Bad Pass) а B5 отримує перехоплення. Гравцям A5 і B2 нічого не записують. Якщо м'яч за правилом володіння за чергою отримала б команда А, то не було б чого записувати у статистику.

6. М'яч після передачі від A2 залишає межі майданчика.

Перехоплення нема, а A2 отримує втрату (передача, Bad Pass).

7. A1 веде м'яч, який випадково потрапляє в ногу нападника. М'яч котиться по майданчику і B2 підхоплює його.

Перехоплення нема, оскільки B2 не спричинив втрати, а A1 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (Ball Handling).

8. Команда А здобуває володіння м'ячем після початкового спірного кидка.

Перехоплення нема, оскільки жодна з команд не володіла до цього м'ячем.

9. A4 виконує невдалий кидок з гри. М'яч торкається кільця, падає на підлогу й B2 заволодіває ним.

Перехоплення нема. A4 отримує FGA, а B2 підбір у захисті.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ — НАКРИТІ КИДКИ

Накритий кидок записують гравцеві завжди, коли цей гравець відчутно впливає на політ м'яча після спроби кидка з гри, внаслідок чого цей кидок є невдалим. Це передбачає очевидне накриття, відбивання або торкання м'яча з боку захисника. М'яч може залишити, а може й не залишити рук нападника, щоб накриття кидка було зафіксовано.

У деяких випадках, коли м'яч відбито до того, як він залишив руку, і м'яч зрештою опинився в руках захисників, у статистика може з'явитися сумнів, що, можливо, це було перехоплення. Критерії, які застосовують, полягають у тому, щоб класифікувати кидок, накритий вище рівня плечей, як спробу кидка з гри, накритий кидок і підбір м'яча, що й записують. Якщо м'яч накрито нижче рівня плечей, то записують втрату (*невміле поводження з м'ячем, Ball Handling*) і перехоплення, якщо тільки нападники не повернули контроль над м'ячем, і тоді ніяких записів нема.

Після накритого кидка обов'язково повинен відбуватися підбір, якщо тільки відразу після накритого кидка не закінчився період або не сталося порушення правила часу кидка.

Накритий кидок записують тільки, якщо на нього відчутно вплинули, щоб м'яч не потрапив у кошик. Природно, що при влучному кидку не може бути накритого кидка, навіть якщо було торкання м'яча з боку захисника.

Приклади

- 1. A5 кидає по кільцю, а B5 торкається м'яча в намаганні накрити його. М'яч продовжує свій політ і потрапляє у кошик.**

Беручи до уваги, що м'яч потрапив у кошик, дотик з боку B5 не вплинув відчутно на кидок. Ігноруйте дотик, запишіть A5 FGA і FGM, але B5 не отримує накритого кидка.

2. **A5 має намір зробити спробу кидка згори, але B5 вибиває м'яч на рівні пояса до того, як він залишає руки A5. B4 заволодіває м'ячем.**

*A5 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (**Ball Handling**), а B5 отримує перехоплення. Можливо, A5 і розпочав спробу атакувати кошик, проте, м'яч був вибитий на рівні пояса, і тому фіксують перехоплення.*

3. **A5 проходить з веденням через обмежену зону, а B5 вибиває м'яч. М'яч потрапляє в руки B4.**

*A5 отримує втрату внаслідок невмілого поводження з м'ячем (**Ball Handling**), а B5 — перехоплення. Щоб записати спробу кидка з гри, накритий кидок і підбір, A5 має виконати кидок.*

4. **A2 виконує спробу кидка з гри та:**

- а) B4 накриває кидок на висхідній траєкторії польоту м'яча, який виходить за межі майданчика;**
- б) B4 накриває кидок, коли м'яч іде по низхідній, і судді фіксують перешкоду кидку.**

а) A2 отримує FGA, B4 отримує накритий кидок, команда A отримує командний підбір у нападі;

б) A2 отримує FGA і FGM.

5. **A3 кидає по кошику у стрибку з-за трьохочкової лінії, а B4 накриває кидок. Відразу після цього A3 підхоплює м'яч і виконує новий трьохочковий кидок та м'яч потрапляє в кошик.**

A3 отримує FGA, B4 отримує накритий кидок, A3 отримує підбір у нападі, A3 отримує FGA і FGM.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ — ФОЛИ

Фол гравцеві фіксують на підставі рішення судді. Гравцеві може бути призначено персональний, технічний, неспортивний та фол з дискваліфікацією. Тренеру може бути призначено технічний фол за його власну поведінку, технічний фол за поведінку осіб на лаві команди та фол з дискваліфікацією. Важливо, щоб статистична програма розрізняла різні види фолів. Технічні фоли тренеру за його власну поведінку та поведінку осіб на лаві команди записують тренеру й не вважають командними фолами.

Фоли на гравцеві

Щоразу, коли відбувається фол на гравцеві, такий фол записують на користь цього гравця. У разі фолу з дискваліфікацією, якщо відбувся фізичний контакт, фол на гравцеві записують на користь гравця, на якому вчинено фол.

Приклади:

1. A3 веде м'яч і чинить фол зіткнення на B2.

A3 отримує втрату внаслідок фолу у нападі й персональний фол. B2 отримує фол на гравцеві (але без перехоплення).

2. A2 тримає м'яч, коли на ньому чинить фол B2.

A2 отримує фол на гравцеві, а B2 отримує персональний фол.

РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ — УЧАСТЬ У ГРІ / ЗІГРАНИЙ ЧАС

Для ведення статистики участь у грі записують гравцеві завжди, коли він є одним із п'яти гравців на майданчику, коли ігровий годинник увімкнений та/або коли фіксують будь-яку дію для статистичного звіту.

Зіграний час обов'язково фіксують і записують або з точністю до секунди, коли використовують комп'ютерну програму, або до найближчої хвилини, якщо статистику ведуть у ручному режимі.

Щоб показувати тільки повні хвилини, необхідно округлювати їх у меншу сторону, якщо визначено час менше 30 секунд, або в більшу, якщо визначено час 30 секунд і більше. Якщо гравець зіграв більше нуля секунд, але менше однієї хвилини, тоді йому записують одну повну хвилину.

Гравцеві, який внесений у протокол, але не брав участі у грі, обов'язково треба це записати як DNP (не брав участі у грі).

Приклади

1. A1 зіграв 50 секунд протягом гри.

Якщо ви працюєте з комп'ютером, то A1 отримує 50 секунд. Якщо ви ведете статистику в ручному режимі, то A1 отримує 1 хвилину.

2. A2 зіграв 25 хвилин і 10 секунд.

Якщо ви працюєте з комп'ютером, то A2 отримує саме 25 хвилин і 10 секунд. Якщо ви ведете статистику в ручному режимі, A1 отримує 25 хвилин.

3. A12 внесений у протокол, але не брав участі у грі.

Гравцеві A12 не записують ніякого часу, але ставиться запис DNP.

4. B6 уперше входить у гру. A3 отримує м'яч від судді для вкидання. Перед вкиданням B6 чинить фол з дискваліфікацією на A2.

B6 брав участь у грі та йому записують 0 хвилин. Гравцеві B6 записують фол з дискваліфікацією, а A2 отримує у статистиці фол на гравцеві.

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ — ІНШІ ПОКАЗНИКИ

Очки можна класифікувати за двома чи більше додатковими показниками.

Очки, набрані з обмеженої зони

Загальна кількість очок, набраних однією командою після FGA, які були виконані з обмеженої зони. Вони включають кидки у стрибку, кидки гаком, кидки з подвійного кроку, кидки згори і т.д.

Очки, набрані після втрати

Загальна кількість очок, набраних командою під час володіння м'ячем у результаті втрати суперника. У цьому разі не звертають уваги на вид втрати, враховують також вихід м'яча за межі майданчика, записують як влучні кидки з гри, так і влучні штрафні кидки.

Очки другого шансу

Загальна кількість очок, набраних командою після підбирання в нападі й до того, як суперник повернув собі контроль над м'ячем. У цьому разі не звертають уваги на вид втрати, враховують також вихід м'яча за межі майданчика, записують як влучні кидки з гри, так і влучні штрафні кидки.

Очки, набрані у швидкому прориві

Загальна кількість очок, набраних командою до того, як суперники змогли організувати захист після зміни володіння м'ячем у результаті втрати, підбору в захисті або закинутого м'яча. Очки можуть бути набрані після влучного кидка з гри та/або влучного штрафного кидка, включно із взяттям кошика після будь-якого фолу під час швидкого прориву. Очки, набрані у швидкому прориві, також можна заробити

після підбирання в нападі (наприклад, після невдалого кидка з подвійного кроку під час швидкого прориву), припускаючи, що в момент взяття кошика після підбирання в нападі не було опору захисників.

Очки запасних

Загальна кількість очок, які були набрані гравцями не стартової п'ятірки.

Кількість ситуацій у грі, коли рахунок рівний

Кількість разів, коли рахунок протягом гри був рівним (крім 0—0).

Зміна лідера

Кількість разів, коли в ході гри змінювався лідер у рахунку.

Найбільша перевага у рахунку

Найбільша різниця у рахунку для кожної команди над суперником в ході гри й момент, коли це було (період і час).

Найбільший ривок команди у рахунку

Найбільша кількість очок однієї команди, набраних поспіль у той час, як суперник не закидав жодного разу.